

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Minderjarige slachtoffers van kindermishandeling: hulp via vrijwillig en gedwongen kader

Bruning, M.R.; Doorn, J. van; Brands, J.; Kunst, M.J.J.; Muller, E.R.; Pemberton, A.; Reemst, L. van

Citation

Bruning, M. R. (2023). Minderjarige slachtoffers van kindermishandeling: hulp via vrijwillig en gedwongen kader. In J. van Doorn, J. Brands, M. J. J. Kunst, E. R. Muller, A. Pemberton, & L. van Reemst (Eds.), *Handboeken Veiligheid* (pp. 557-580). Deventer: Wolters Kluwer. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3721347>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3721347>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Slachtoffers (Handboeken veiligheid) 2023/27

27 Minderjarige slachtoffers van kindermishandeling: Hulp via vrijwillig en gedwongen kader

prof. mr. drs. M.R. Bruning, datum 01-10-2022

Datum	01-10-2022
Auteur	prof. mr. drs. M.R. Bruning
JCDI	JCDI:ADS686804:1
Vakgebied(en)	Omzetbelasting / Belastingplichtige en -schuldige

27.1 Inleiding
27.2 Van Veilig Thuis naar hulp in vrijwillig of gedwongen kader
27.3 Vrijwillige hulpverlening
27.4 Hulp via het gedwongen kader: Maatregelen van kindbescherming
27.5 Kinderbeschermingsmaatregelen
27.6 Gezagsbeëindiging
27.7 Spoedmaatregelen
27.8 Zorgen over het jeugdhulpstelsel
27.9 Besluit

Slachtoffers (Handboeken veiligheid) 2023/27.1

27.1 Inleiding

prof. mr. drs. M.R. Bruning, datum 01-10-2022

Datum	01-10-2022
Auteur	prof. mr. drs. M.R. Bruning
JCDI	JCDI:ADS686735:1
Vakgebied(en)	Omzetbelasting / Belastingplichtige en -schuldige

Minderjarige slachtoffers van kindermishandeling zijn bijzonder kwetsbaar, niet alleen omdat de gevolgen van kindermishandeling groot zijn,^[1] maar ook omdat minderjarigen minder goed voor hun rechten kunnen opkomen en daar ondersteuning bij nodig hebben. Tegelijk hebben zij het recht om beschermd te worden tegen alle vormen van geweld. In artikel 19 van het VN-Kinderrechtenverdrag (hierna: IVRK) is vastgelegd dat de verdragsstaten alle passende maatregelen nemen om het kind te beschermen tegen alle vormen van:

lichamelijk of geestelijk geweld, letsel of misbruik, lichamelijke of geestelijke verwaarlozing of nalatige behandeling, mishandeling of exploitatie, met inbegrip van seksueel misbruik, terwijl het kind onder de hoede is van de ouder(s), wettige voogd(en) of iemand anders die de zorg voor het kind heeft.

In *General Comment nr. 13, 'The right of the child to freedom from all forms of violence'*, door het VN-Kinderrechtencomité op 18 april 2011 uitgebracht, wordt een nadere toelichting op bovenstaand artikel. Daarin is onder meer te vinden dat verdragsstaten maatregelen moeten treffen als het bieden van passende

ondersteuning van gezinnen en andere vormen van preventie, signalering, melding, verwijzing, onderzoek, behandeling, follow-up en het inschakelen van rechterlijke instanties.^[2] Ook in artikel 39 van het IVRK is te vinden dat kinderen die slachtoffer zijn van geweld speciale ondersteuning en behandeling moeten krijgen ter bevordering van het lichamelijk en geestelijk herstel.

In Nederland kunnen vermoedens van kindermishandeling gemeld worden bij Veilig Thuis, de organisatie die als advies- en meldpunt dient voor (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling.^[3] Iedere burger kan bij Veilig Thuis een melding doen of advies vragen. Sinds 2013 geldt in Nederland een verplichte meldcode kindermishandeling voor beroepsgroepen waarbinnen met kinderen of hun ouders of verzorgers wordt gewerkt.^[4] Deze meldcode is in 2019 aangescherpt, waardoor er in situaties van 'acute of structurele onveiligheid' door beroepskrachten altijd een melding moet worden gedaan bij Veilig Thuis.^[5] Vaak zullen minderjarigen niet zelf aan de bel trekken als zij te maken krijgen met kindermishandeling. Daarom is het van groot belang dat omstanders vermoedens van kindermishandeling melden, om daarmee het proces in gang te brengen waarmee kindermishandeling kan worden aangepakt.

In de ernstigste gevallen van kindermishandeling zullen minderjarigen te maken krijgen met een strafrechtelijke procedure, waarbij plegers van geweld via opsporing en vervolging strafrechtelijk kunnen worden gesanctioneerd. Een strafrechtelijke aanpak van kindermishandeling heeft voor minderjarige slachtoffers echter veel haken en ogen en is niet altijd in hun belang. Het bewijsrecht kan voor een strafrechtelijke veroordeling een extra hindernis vormen. In Nederland leidt de inzet van het strafrecht maar voor zeer weinig gevallen van kindermishandeling tot een veroordeling van de geweldpleger.^[6]

In de meeste gevallen waarin kinderen slachtoffer zijn van kindermishandeling speelt het strafrecht geen rol en wordt enkel via hulp aan de slachtoffers en hun gezin gereageerd op kindermishandeling. De inzet van hulp gebeurt doorgaans in vrijwillig kader. Pas als dit niet mogelijk of haalbaar (meer) is, kan met een maatregel van kinderbescherming via de rechter hulpverlening in gedwongen kader worden opgelegd.

In deze bijdrage zal worden ingegaan op de vraag hoe in Nederland hulpverlening aan minderjarige slachtoffers kan worden ingezet op vrijwillige basis of in gedwongen kader. Na een korte inleiding over de toegang naar hulp via Veilig Thuis (paragraaf 2) wordt eerst ingegaan op jeugdhulp in vrijwillig kader via de Jeugdwet (paragraaf 3). Vervolgens wordt in kaart gebracht hoe de civielrechtelijke aanpak van kindermishandeling waarmee een maatregel van kinderbescherming kan worden opgelegd er in Nederland uitziet (paragraaf 4). Daarbij wordt achtereenvolgens geanalyseerd hoe het jeugdbeschermingsstelsel eruit ziet, welke organisaties daarbij een rol spelen en wat de verschillende maatregelen van kinderbescherming inhouden. Ten slotte volgen enkele conclusies (paragraaf 5).

Voetnoten

[1] Office of the Special Representative of the Secretary-General on Violence against Children 2020; Durrant 2017 p. 64-85.

[2] General Comment No. 13 (CRC/C/GC/13), par. 45-56.

[3] Art. 4.1.1 Wmo.

[4] Wet van 14 maart 2013, *Stb.* 2013, 142 (i.w.tr. 1 juli 2013).

[5] Besluit van 23 juni 2017, *Stb.* 2017, 291 (i.w.tr. 1 januari 2019).

[6] Van Montfoort e.a. 2010. Zie ook mediaberichten over recente tekorten bij jeugd- en zedenzaken, zoals Gerling 19 augustus 2021 en Haenen 27 augustus 2021.

27.2 Van Veilig Thuis naar hulp in vrijwillig of gedwongen kader

prof. mr. drs. M.R. Bruning, datum 01-10-2022

Datum	01-10-2022
Auteur	prof. mr. drs. M.R. Bruning
JCDI	JCDI:ADS686616:1
Vakgebied(en)	Omzetbelasting / Belastingplichtige en -schuldige

In 2020 kwamen er in totaal 121.970 adviesvragen en 127.330 meldingen binnen bij Veilig Thuis; waarvan 63.110 adviesvragen over kindermishandeling en 62.470 meldingen van kindermishandeling.^[1] Als de melding gegrond blijkt, zal Veilig Thuis beoordelen of hulpverlening voor het kind wenselijk en haalbaar is. Het blijkt dat na afronding van het onderzoek bijna 50% overdrachten van Veilig Thuis naar jeugdhulp betreft.^[2] Dit zijn overdrachten waarbij vrijwillige jeugdhulp wordt beoogd en de zaak wordt doorverwezen naar een lokaal gemeenteteam van de gemeente die verantwoordelijk is voor de toegang tot vrijwillige jeugdhulp.

Uit onderzoek van Significant valt af te leiden hoe vaak Veilig Thuis doorverwijst naar de Raad voor de Kinderbescherming met het verzoek tot onderzoek naar een maatregel van kinderscherming.^[3] Het blijkt dat Veilig Thuis in 2019 15.720 onderzoeken afrondde. De Raad voor de Kinderbescherming rondde in 2019 14.361 onderzoeken in het kader van een kinderschermingsmaatregel af. Bij 2.190 onderzoeken (15%) was Veilig Thuis de melder. Als we het aantal onderzoeken van de Raad waarin Veilig Thuis de melder was (2.190) relateren aan het totaal aantal onderzoeken dat Veilig Thuis in 2019 heeft uitgevoerd (15.720), blijkt dat in ongeveer 14% van het totaal aantal onderzoeken dat Veilig Thuis uitvoert ook door de Raad een onderzoek wordt afgerond.^[4] Veilig Thuis verwijst na onderzoek dus veel minder vaak door naar de Raad voor de Kinderbescherming voor het onderzoeken van hulp in gedwongen kader dan naar een lokaal team voor het starten van vrijwillige jeugdhulp.

Voetnoten

[1] CBS Statline, laatst gewijzigd op 30 april 2021.

[2] CBS 2019, p. 12.

[3] Van Haaren, Jongebreur & Kalisvaart 2021.

[4] *Ibid.*, p. 5.

Slachtoffers (Handboeken veiligheid) 2023/27.3

27.3 Vrijwillige hulpverlening

prof. mr. drs. M.R. Bruning, datum 01-10-2022

Datum	01-10-2022
Auteur	prof. mr. drs. M.R. Bruning
JCDI	JCDI:ADS686734:1
Vakgebied(en)	Omzetbelasting / Belastingplichtige en -schuldige

Slachtoffers (Handboeken veiligheid) 2023/27.3.1

27.3.1 Vrijwillige jeugdhulp

prof. mr. drs. M.R. Bruning, datum 01-10-2022

Datum	01-10-2022
Auteur	prof. mr. drs. M.R. Bruning
JCDI	JCDI:ADS686876:1
Vakgebied(en)	Omzetbelasting / Belastingplichtige en -schuldige

Sinds de Jeugdwet in 2015 in werking trad, is het jeugdhulpstelsel als volgt geregeld. De gemeente is (financieel) verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp, zoals ambulante hulp, pleegzorg en hulp in residentiële instellingen voor kinderen die niet thuis kunnen wonen, jeugd-ggz, hulp voor kinderen met een verstandelijke beperking of gesloten jeugdhulp. Het gaat zowel om jeugdhulp op vrijwillige basis als om hulp op gedwongen basis, via de rechter met een maatregel van kinderscherming of jeugdreclassering.

Zoals duidelijk werd verwijst Veilig Thuis na een melding van kindermishandeling regelmatig door naar vrijwillige jeugdhulp. De gemeente is verantwoordelijk voor de toegang tot vrijwillige jeugdhulp. Gemeenten hebben dat geregeld via lokale teams, ook wel wijkteams of jeugdteams genoemd. Elke gemeente richt deze toegang op eigen wijze in en daarom kunnen lokale teams per gemeente anders worden genoemd. Doorgaans kloppen gezinnen zelf bij lokale teams aan met opvoed- of opgroevragen over een jeugdige, waarna een lokaal team moet bezien 1) welke hulpvraag er is voor de jeugdige en zijn of haar ouders of verzorgers, 2) welke problemen hier aan ten grondslag liggen^[1] en 3) of jeugdhulp noodzakelijk is, wat de aard en omvang van de jeugdhulp moeten zijn en welk deel van de totale hulp door ouders en de sociale omgeving kan worden ingevuld.^[2] Als Veilig Thuis doorverwijst naar een lokaal team, dan kan het zo zijn dat het gezin daar al bekend is, maar het is ook mogelijk dat het lokale team voor het eerst contact krijgt met een gezin.

Als jeugdhulp via een lokaal team in gang wordt gezet, dan gebeurt dat door het afgeven van een jeugdhulpbesluit oftewel verleningsbesluit, waarmee door gemeenten gecontracteerde jeugdhulp kan worden ingezet. Het verleningsbesluit dat een lokaal team namens het college van B&W van de gemeente kan geven, moet aan de vereisten voldoen die voortvloeien uit het algemeen bestuursrecht (de Awb). Dat betekent onder meer dat een jeugdhulpbesluit voldoende moet zijn gemotiveerd en dat alle betrokkenen zijn gehoord.^[3] Naast deze route voor vrijwillige jeugdhulp via de lokale teams bestaat er een tweede route voor vrijwillige jeugdhulp, namelijk via de huisarts, jeugdarts of kinderarts. Als gezinnen of jeugdigen bij een arts vragen om jeugdhulp, bijvoorbeeld om jeugd-ggz, kan de arts een jeugdige zelf doorverwijzen naar een jeugdhulpaanbieder zonder dat het lokale team betrokken hoeft te zijn. De gemeente is ook voor deze route naar jeugdhulp (financieel) verantwoordelijk.^[4] Huisartsen blijken in de praktijk nog steeds de grootste doorverwijzer van jeugdhulp te zijn. In 2020 werden de meeste jeugdhulptrajecten gestart na verwijzing door een huisarts. In 2019 werden bijna 108 duizend trajecten verwezen door de huisarts, in 2020 waren dat er bijna 90 duizend. Ten opzichte van 2019 daalde het aandeel jeugdhulptrajecten met verwijzing door een huisarts in 2020 in verhouding tot alle verwijzingen naar jeugdhulp van 38% naar 36%.^[5] Dit lijkt te verklaren vanuit de inzet van gemeenten om meer verwijzingen via de lokale teams en minder via huisartsen te realiseren, en zodoende meer regie te kunnen voeren op de uitgaven voor jeugdhulp.

Een laatste route naar jeugdhulp is via de gecertificeerde instelling die wettelijk verantwoordelijk is voor de uitvoering van hulp in gedwongen kader via een maatregel van kinderscherming of jeugdreclassering, opgelegd door de rechter (zie hierover paragraaf 4). Deze route is dan ook niet van toepassing op vrijwillige

jeugdhulp. Als de rechter hulp oplegt in gedwongen kader, zal bij de uitvoering daarvan ook jeugdhulp nodig zijn. Daartoe beslist een gecertificeerde instelling dan. De gemeente is financieel verantwoordelijk voor deze jeugdhulp. In 2020 liepen 58.205 jeugdhulptrajecten (in gedwongen kader) via de gecertificeerde instellingen.^[6]

Veilig Thuis heeft ook te maken met meldingen van kindermishandeling die in de kern te maken hebben met complexe scheidingen. Zo blijkt dat in het eerste halfjaar van 2019 in 16% van de adviezen die Veilig Thuis gaf een conflictscheiding een rol speelde.^[7] Een voorbeeld:

Buren van een gezin met een vader, moeder en drie kinderen van 8, 12 en 13 jaar bellen de politie wegens geluidsoverlast. Zij hebben zorgen over een mogelijke ruzie. De politie komt kijken en de ouders zeggen in scheiding te liggen en inderdaad ruzie te hebben gehad. Vader verblijft sinds twee weken in een tijdelijke woning van een vriend en is boos dat een van zijn kinderen, Laila van 13, al twee weken niet bij hem is geweest. Moeder zegt dat Laila niet naar vader toe wil. De politie doet vervolgens een zorgmelding bij Veilig Thuis. Veilig Thuis stuurt de melding door naar het lokale team. Bij kennismaking met het lokale team geven de ouders aan wel met de jeugdhulpverlener te willen praten, maar niet met elkaar in gesprek te willen gaan. Ze geven aan wel hulp nodig te hebben om de ruzies te stoppen en de omgang tussen de kinderen, die slachtoffers en getuigen zijn van huiselijk geweld, en de vader te faciliteren.

In dit voorbeeld heeft de politie een melding gedaan bij Veilig Thuis en legt een lokaal team, na doorverwijzing, contact met het gezin. Als het gezin openstaat voor hulp, kan vervolgens door het lokale team een jeugdhulpbesluit worden genomen en kan het gezin bij een door de gemeente gecontracteerde jeugdhulpaanbieder terecht voor de jeugdhulp.

Jeugdigen en gezinnen zijn om van die hulp daadwerkelijk gebruik te kunnen maken afhankelijk van de jeugdhulp die gemeenten hebben ingekocht. In de praktijk blijkt er sprake van grote tekorten aan jeugdhulpaanbod via de jeugdhulpaanbieders.^[8] Dit heeft onder meer te maken met het te beperkte budget van gemeenten voor het bekostigen van jeugdhulp, waardoor onvoldoende jeugdhulp kan worden ingekocht. Dit valt te verklaren door de forse bezuinigingsoperatie die met de decentralisatie van de jeugdhulp in 2015 naar de gemeenten gepaard is gegaan.^[9] Bovendien zijn jeugdigen en gezinnen voor de vraag welk jeugdhulpaanbod er voorhanden is afhankelijk van hun gemeente. Dat kan per gemeente verschillen, afhankelijk van de keuzes die door gemeenten gemaakt worden bij de inkoop van jeugdhulp bij jeugdhulpaanbieders. Er wordt dan ook wel gesproken over 'ongelijkheid' ten aanzien van jeugdhulp: waar een jeugdige in de ene gemeente bijvoorbeeld aanspraak kan maken op coaching met paarden, kan een andere gemeente deze vorm van jeugdhulp niet aanbieden omdat die coaching niet is ingekocht.^[10]

Om jeugdhulp daadwerkelijk te starten is de toestemming van ouders en oudere minderjarigen nodig. In paragraaf 7.3 van de Jeugdwet is bepaald dat toestemming is vereist voor het verlenen van jeugdhulp, voor zover het niet gaat om een maatregel van kinderscherming, jeugdreclassering of gesloten jeugdhulp. Hierbij is de systematiek uit boek 7 van het Burgerlijk Wetboek (de wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst) overgenomen: voor kinderen jonger dan twaalf jaar geldt dat de wettelijke vertegenwoordigers toestemming moeten geven (ouder(s) met gezag of voogd(en)). Voor minderjarigen tussen de twaalf en zestien jaar die in staat zijn tot een redelijke waardering van belangen geldt dat zij ook toestemming moeten geven en dat jeugdhulp kan starten zonder de toestemming van de wettelijke vertegenwoordigers als deze kennelijk nodig is teneinde ernstig nadeel te voorkomen, of als de jeugdige na weigering van de toestemming van de wettelijke vertegenwoordigers de verrichting weloverwogen blijft wensen (art. 7.3.4 lid 2 Jeugdwet). Jeugdigen vanaf de leeftijd van zestien jaar zijn zelf bekwaam om toestemming voor de verlening van jeugdhulp te geven en zijn in dat opzicht ook handelings- en procesbekwaam (art. 7.3.5 lid 1 Jeugdwet).

Voetnoten

[1] Hierbij moeten de problemen en stoornissen door een deskundige worden beoordeeld; zie CRvB 1 mei 2017, nr. 16/4442 JW, ECLI:NL:CRVB:2017:1477.

[2] CRvB 1 mei 2017, nr. 16/4442 JW, ECLI:NL:CRVB:2017:1477.

[3] Elferink 2020, p. 67 en verder.

[4] Art. 2.6 lid 1 sub e Jeugdwet.

[5] Bakker 2021, par. 2.2.

[6] CBS Statline, laatst gewijzigd op 30 april 2021.

[7] CBS 2019, p. 12.

[8] Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd oktober 2020, p. 7.

[9] Friele e.a. 2018, p. 16; Hilderink e.a. 2020.

[10] De Kinderombudsman 30 april 2021; De Kinderombudsman 19 april 2018.

Slachtoffers (Handboeken veiligheid) 2023/27.3.2

27.3.2 Jeugdhulp in het drangkader

prof. mr. drs. M.R. Bruning, datum 01-10-2022

Datum	01-10-2022
Auteur	prof. mr. drs. M.R. Bruning
JCDI	JCDI:ADS687011:1
Vakgebied(en)	Omzetbelasting / Belastingplichtige en -schuldige

Hoewel dit niet bij wet is geregeld, is er in de praktijk een tussengebied tussen vrijwillige en gedwongen hulp ontstaan, het zogenaamde 'drangkader'. Als de veiligheid van een jeugdige bijvoorbeeld in het geding dreigt te komen en ouders onvoldoende in staat zijn om de veiligheid te garanderen, worden ouders overtuigd om hulp te accepteren en zich aan voorwaarden te houden, zodat zij niet met een gang naar de rechter en een mogelijke maatregel van kinderscherming te maken krijgen. Het 'drangkader' ligt dus tussen de fase van vrijwillige en gedwongen hulpverlening in en wordt ook wel aangeduid als 'preventieve jeugdbescherming' of 'uitgesteld raadsonderzoek'. [1] Drang wordt in de praktijk veel toegepast.[2] Gemeenten gebruiken verschillende varianten van drang en met drangtrajecten van verschillende omvang; in de ene gemeente kan drang slechts enkele maanden duren, terwijl drang in de andere gemeente voor lange(re) tijd kan doorlopen.

Beslissingen over drang worden in veel gemeenten aan een jeugdbeschermingstafel genomen. Dat is een multidisciplinair casusoverleg waar doorgaans medewerkers van de lokale teams, de Raad voor de Kinderbescherming en een gecertificeerde instelling aan deelnemen.[3] Tijdens deze overleggen wordt beslist of drang wordt ingezet, of een verzoek tot onderzoek naar een maatregel van kinderscherming wordt ingediend bij de Raad voor de Kinderbescherming of dat het vrijwillige kader toch toereikend is.[4] Een drangtraject wordt ook wel omschreven als 'vrijwillige, maar niet vrijblijvende hulp' of 'bemoeizorg'. [5] Volgens professionals is het een 'intensivering van hulp': [6] de hulp wordt intensiever door bijvoorbeeld op eigen initiatief contact te leggen met het gezin, het gesprek aan te gaan, te adviseren en te motiveren, waarbij sprake is van vasthoudendheid, bemoeizorg of het maken van duidelijke afspraken. Vaak neemt een jeugdbeschermer van een gecertificeerde instelling dan de regie over, om ouders in een laatste poging te stimuleren om de problemen op te lossen en zo een maatregel van kinderscherming te voorkomen.[7]

Voetnoten

[1] Bruning, Van den Brink & Punselie 2020, p. 658.

[2] Zo blijkt uit het rapport van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming & Raad voor Volksgezondheid en Samenleving uit 2019 dat in sommige gemeentelijke regio's sprake is van meer dan 3.000 nieuwe drangtrajecten per jaar (2019, p. 9).

[3] Verkroost & Bruning 2020, p. 63-79.

[4] Verkroost 2021, p. 350-356; Verkroost 2019, p. 17-24.

[5] Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming & Raad voor Volksgezondheid en Samenleving november 2019, p. 54.

[6] Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming & Raad voor Volksgezondheid en Samenleving november 2019, p. 16.

[7] Gemeentelijke kinderombudsman 26 februari 2018, p. 15.

Slachtoffers (Handboeken veiligheid) 2023/27.3.3

27.3.3 Het jeugdbeschermingsplein in Rotterdam

prof. mr. drs. M.R. Bruning, datum 01-10-2022

Datum	01-10-2022
Auteur	prof. mr. drs. M.R. Bruning
JCDI	JCDI:ADS686802:1
Vakgebied(en)	Omzetbelasting / Belastingplichtige en -schuldige

Een voorbeeld van een jeugdbeschermingstafel is het Jeugdbeschermingsplein Rotterdam Rijnmond, waar de gecertificeerde instellingen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van maatregelen van kindbescherming - de Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis en Rotterdamse wijkteams - aan deelnemen, en waarbij de voorzitter in dienst is van de gemeente.^[1] Uit onderzoek van de gemeentelijke Kinderombudsman blijkt dat bij het Jeugdbeschermingsplein Rotterdam Rijnmond in 2016 in totaal 574 keer een beslissing werd genomen tot raadsonderzoek (dwang), 273 keer tot drang, 52 keer tot geen dwang of drang (dat wil zeggen: geen verdere bemoeienis met het gezin) en 12 keer tot onderzoek door Veilig Thuis. Binnen een drangtraject worden voorwaarden en regels gesteld aan ouders en minderjarigen, zonder dat hier in de Jeugdwet of elders een wettelijke grondslag voor bestaat. Dit betekent dat het ouders en minderjarigen ontbreekt aan rechtsbescherming. In 2016 besliste de rechtbank Rotterdam dat een schriftelijke mededeling van het Rotterdamse Jeugdbeschermingsplein dat een drangtraject zou worden ingezet niet geldt als besluit in de zin van art. 1:3 Awb waartegen bezwaar kan worden ingesteld.^[2] Ook kan de kinderrechter niet worden ingeschakeld. Er is daarom vanuit juridische hoek veel commentaar op dergelijke drangtrajecten.^[3] Indien drang louter wordt gebruikt om met ouders en minderjarigen duidelijke afspraken vast te leggen, is er niet zoveel aan de hand. Maar uit onderzoek van de Kinderombudsman Rotterdam blijkt dat ongeveer de helft van de geïnterviewde cliënten druk heeft ervaren en dat vervelend vond. Ook blijkt uit dit onderzoek dat met drangtrajecten ook 'vrijwillige' uithuisplaatsingen worden gerealiseerd. Dat blijkt onder meer uit het volgende voorbeeld:

De dochter van moeder X is van school opgehaald en op een geheim adres ondergebracht, omdat zij slachtoffer zou zijn van mishandeling thuis. De moeder had nog aangeboden om de dochter onder te brengen bij familie, maar dit werd volgens haar geweigerd. Er was geen kindbeschermingsmaatregel opgelegd en de

uithuisplaatsing is niet ter toetsing aan de kinderrechter voorgelegd. De moeder heeft inmiddels via haar advocaat aangifte gedaan van wederrechtelijke vrijheidsberoving.

Behalve uithuisplaatsingen van kinderen werden in Rotterdam ook maatregelen opgelegd als contactverboden tussen ouders en hun kind en urinecontroles bij ouders. De Kinderombudsman Rotterdam concludeert in 2018 dat dergelijke inbreuken op het persoonlijk leven en op grondrechten altijd ter toetsing aan de rechter moeten worden voorgelegd en dus niet in het drangkader mogen worden opgelegd.^[4] Ook in de eerste evaluatie van de Jeugdwet in 2018 wordt over drang opgemerkt dat het nooit als dwang ervaren mag worden, en dat een inbreuk op het gezinsleven gebonden is aan strenge internationale eisen en alleen mogelijk is als daarvoor een wettelijke grondslag bestaat.^[5] In 2019 constateren de RSJ en de RVS dat het voor ouders en jeugdigen die te maken krijgen met drang als tussengebied vaak onduidelijk is of drang vrijwillig is of niet.^[6] Zij staan louter drang als ‘intensieve vrijwillige hulp’ voor, waaronder het volgende wordt verstaan:

een proces van hulp en zorg verlenen in het vrijwillige kader van de jeugdzorg, waarbij de jeugdprofessional gradueel meer invloed uitoefent, meer verantwoordelijkheid neemt en daarmee steeds intensiever hulp en zorg verleent en tegelijkertijd de vrijwilligheid van de hulp garandeert.^[7]

Als een drangmaatregel het dreigen met een maatregel van kinderbescherming, een uithuisplaatsing van een kind, vrijheidsbeneming zonder tussenkomst van de rechter, een urinecontrole of een contactverbod inhoudt tegen de wil van de jeugdige en/of de ouders, is dit volgens de RSJ en de RVS in strijd met mensen- en kinderrechten en kan dit juridisch niet gerechtvaardigd worden.^[8] In 2021 herhaalde de RSJ dit standpunt in het advies ‘Jeugdbescherming in de toekomst’; wanneer doelen overgaan in opgelegde voorwaarden is geen sprake meer van intensieve vrijwillige hulp en moet worden overgegaan naar het gedwongen kader, waar rechterlijke toetsing plaatsvindt.^[9] Daarbij is het ook nog maar de vraag of ouders en jeugdigen voor afspraken die in een drangkader worden vastgelegd, inderdaad daadwerkelijk toestemming (*informed consent*) hebben gegeven zoals dat ook voortvloeit uit par. 7.3 van de Jeugdwet), en of er bij een ongelijke machtsverhouding tussen de gezinsleden en de beroepskrachten wel gesproken kan worden van *informed consent*.^[10]

Duidelijk is dat het drangkader op grote schaal wordt ingezet voor gezinnen die hulp nodig hebben, ook in situaties waarbij na een melding van Veilig Thuis een lokaal team wordt ingeschakeld voor het starten van hulp voor kinderen die slachtoffer zijn van enige vorm van geweld binnen het gezin.^[11] Op welke wijze dit gebeurt en hoe de hulp wordt toegepast, verschilt per gemeente.^[12] Voor gezinnen is van belang dat zij goed worden ingelicht over het vrijwillige karakter van de - soms ingrijpende - afspraken die beroepskrachten met hen maken, aangezien er geen speciale juridische basis is voor die maatregelen en er geen rechtsbescherming bestaat voor de direct betrokkenen. Het moet dus duidelijk zijn dat dit enkel op vrijwillige basis kan worden ingezet. Zonder uitdrukkelijke instemming van ouders en jeugdigen zullen beroepskrachten voor het starten van een onderzoek naar een maatregel van kinderbescherming eerst moeten overgaan tot het inschakelen van de Raad voor de Kinderbescherming.

Voetnoten

[1] Gemeentelijke kinderrechtsombudsman 26 februari 2018, p. 14.

[2] Rb. Rotterdam 24 november 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:8533, nr. ROT 15/3450.

[3] Zie onder meer de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming & Raad voor Volksgezondheid en Samenleving november 2019; De Kinderombudsman 8 november 2016, p. 35.

[4] Gemeentelijke kinderrechtsombudsman 26 februari 2018, p. 45.

[5] Friele e.a. 2018, p. 83.

[6] Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming & Raad voor Volksgezondheid en Samenleving november 2019, p. 23.

[7] Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming & Raad voor Volksgezondheid en Samenleving november 2019, p. 26.

[8] Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming & Raad voor Volksgezondheid en Samenleving november 2019, p. 36 en 55.

[9] Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming 31 augustus 2021, p. 14.

[10] Verkroost 2021, par. 5.

[11] Verkroost 2019, p. 17-24.

[12] Verkroost 2019, p. 17-24.

Slachtoffers (Handboeken veiligheid) 2023/27.4

27.4 Hulp via het gedwongen kader: Maatregelen van kindbescherming

prof. mr. drs. M.R. Bruning, datum 01-10-2022

Datum	01-10-2022
Auteur	prof. mr. drs. M.R. Bruning
JCDI	JCDI:ADS686678:1
Vakgebied(en)	Omzetbelasting / Belastingplichtige en -schuldige

Slachtoffers van kindermishandeling binnen een gezin met ouders die niet (meer) openstaan voor vrijwillige hulpverlening kunnen te maken krijgen met een maatregel van kindbescherming. Voordat hieronder nader zal worden ingegaan op de verschillende maatregelen tegen kindermishandeling, zullen eerst het jeugdbeschermingsstelsel en de daarvoor verantwoordelijke ketenpartners centraal staan.

27.4.1 Jeugdbeschermingsketen

Slachtoffers (Handboeken veiligheid) 2023/27.4.1

27.4.1 Jeugdbeschermingsketen

prof. mr. drs. M.R. Bruning, datum 01-10-2022

Datum	01-10-2022
Auteur	prof. mr. drs. M.R. Bruning
JCDI	JCDI:ADS686801:1
Vakgebied(en)	Omzetbelasting / Belastingplichtige en -schuldige

In Nederland hebben we sinds 2015 te maken met een jeugdhulp- en jeugdbeschermingsstelsel dat vele schakels ('ketenpartners') kent. Hierboven werd al duidelijk dat jeugdhulp op twee manieren kan starten, namelijk via het lokale team van een gemeente waar ouders of jeugdigen aankloppen voor hulp of via een melding van kindermishandeling bij Veilig Thuis. Veilig Thuis verwijst vervolgens door naar een lokaal team

voor hulp op vrijwillige basis (en soms via een 'drangkader') of neemt contact op met de Raad voor de Kinderbescherming om een onderzoek naar een maatregel van kinderscherming te beginnen.

In Nederland heeft de Raad voor de Kinderbescherming primair de verantwoordelijkheid om een verzoek tot een maatregel van kinderscherming bij de kinderrechter in te dienen. In boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (verder: BW) is vastgelegd dat de Raad zich op de hoogte stelt van alle gevallen waarin maatregelen met betrekking tot het gezag over minderjarigen overwogen dienen te worden (art. 1:242BW). Een lokaal team van de gemeente of Veilig Thuis kan hiertoe een verzoek doen bij de Raad (een zogenaamd 'Verzoek Tot Onderzoek', een VTO; zie ook art. 3.1, lid 1, Jeugdwet). De Raad kan ook op eigen initiatief een onderzoek starten naar de noodzaak tot het treffen van een maatregel van kinderscherming. Dat gebeurt bijvoorbeeld als er sprake is van een acute en ernstig bedreigende situatie voor de minderjarige, of als bij de uitvoering van een andere wettelijke taak van de Raad - bijvoorbeeld een onderzoek in een gezag- of omgangszaak bij de familierechter - blijkt dat een maatregel overwogen moet worden (art. 3.1, lid 2, Jeugdwet). De Raad komt voort uit de Voogdijraad die in 1905 in het leven werd geroepen en was bedoeld om rechters die zulke maatregelen uitspreken van de benodigde informatie te voorzien.^[1]

De bevoegdheid om een verzoek tot een maatregel van kinderscherming bij de rechter in te dienen is het primaat van de Raad en, in uitzonderingsgevallen, van het Openbaar Ministerie. De achterliggende gedachte is dat het ingrijpen in het gezinsleven via een maatregel van kinderscherming door een overheidsorgaan moet worden onderzocht, en niet door een particuliere organisatie. Daarbij wordt ook een duidelijke scheiding aangebracht tussen de beslissingsbevoegdheid om een maatregel van kinderscherming te initiëren enerzijds en de uitvoering van de maatregel anderzijds.^[2]

De werkwijze van de Raad voor de Kinderbescherming in beschermingszaken is vastgelegd in het Kwaliteitskader 2021 en het protocol Beschermingstaken 2021.^[3] Daarin zijn nadere regels te vinden over het raadsonderzoek, het raadsrapport en de aanwezigheid van de Raad ter zitting. Bij de Raad zijn raadsmedewerkers werkzaam; dit zijn maatschappelijk werkers die de raadsonderzoeken verrichten. Ook zijn gedragsdeskundigen en juristen werkzaam bij de Raad. Belangrijke beslissingen, zoals een uithuisplaatsing van een minderjarige, worden in multidisciplinaire teams genomen.

Als een onderzoek naar een maatregel van kinderscherming wordt gestart, zal de Raad informatie verzamelen over een gezin. Er wordt gesproken met ouders en met minderjarigen, maar ook informatie ingewonnen bij bijvoorbeeld de school, het kinderdagverblijf of de huisarts. In de wet is geregeld dat beroepskrachten met een beroepsgeheim zonder toestemming inlichtingen aan de Raad mogen verstrekken als dit noodzakelijk kan worden geacht (art. 1:240 BW). De informatie wordt vervolgens verwerkt in een raadsrapport dat bij een verzoek tot een maatregel van kinderscherming aan de rechter wordt ingediend. Het concept- raadsrapport wordt toegestuurd aan ouders en aan minderjarigen van zestien jaar en ouder en hun reactie wordt in het rapport als bijlage toegevoegd.^[4] Als een verzoekschrift tot een maatregel van kinderscherming wordt ingediend bij de rechter, dan moet in dat verzoekschrift worden vermeld of, en zo ja, op welke wijze de inhoud en strekking van het verzoekschrift zijn besproken met de minderjarige en hoe die hierop heeft gereageerd (art. 799a Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering).

Als een verzoek tot een maatregel van kinderscherming wordt ingediend, zal een kinderrechter zich daarover buigen. Waar een verzoek tot een maatregel van ondertoezichtstelling door een enkelvoudige kinderrechter wordt behandeld, gebeurt dat bij een verzoek tot een gezagsbeëindiging door een meervoudige kamer met drie familierechters. Als een maatregelverzoek wordt toegewezen, dan benoemt de rechter een gecertificeerde instelling met de wettelijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de maatregel. Een maatregel van ondertoezichtstelling wordt uitgevoerd door een jeugdbeschermer, oftewel gezinsvoogd in dienst van een gecertificeerde instelling. Na een gezagsbeëindigende maatregel wordt de voogdij doorgaans ook bij de gecertificeerde instelling belegd. De jeugdbeschermer zal in dat geval de voogdij uitoefenen over de minderjarige.

Bij een gecertificeerde instelling zijn maatschappelijk werkers werkzaam die maatregelen van kinderscherming uitvoeren. Een jeugdbeschermer van een gecertificeerde instelling mag niet zelf jeugdhulp aanbieden (art. 3.2 lid 2 Jeugdwet), maar beslist enkel of jeugdhulp moet worden ingezet voor de uitvoering van de maatregel (art. 3.5 lid 1 Jeugdwet). Deze jeugdhulp wordt dan uitgevoerd door een jeugdhulpaanbieder die is gecontracteerd door de gemeente.

De gemeente is (financieel) verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregelen van kindbescherming. Dat houdt in dat de gemeente een toereikend aanbod van gecertificeerde instellingen moet hebben gecontracteerd (zie art. 2.4 lid 2 onder a Jeugdwet) en dat de jeugdhulp die de gecertificeerde instelling voor een kind en gezin inzet, gefinancierd moet worden door de gemeente (art. 2.4 lid 2 onder b Jeugdwet). Kinderbeschermingsmaatregelen mogen, net als maatregelen van jeugdreclassering, alleen worden uitgevoerd door instellingen die van overheidswege gecertificeerd zijn, aangezien er inbreuken in het recht op ongestoord gezinsleven (art. 8 EVRM) worden gemaakt en deze vormen van gedwongen hulpverlening derhalve van voldoende kwaliteit moeten zijn.^[5]

Hoewel dit niet de bedoeling was van de wetgever blijken gemeenten zich in de praktijk inhoudelijk te bemoeien met de jeugdhulp die jeugdbeschermers inzetten om minderjarigen en ouders te ondersteunen.^[6] Dat heeft te maken met het gedecentraliseerde stelsel, waarin er veel te weinig budget is voor gemeenten om aan alle vraag naar jeugdhulp te voldoen. Het blijkt dat het adagium 'wie betaalt, bepaalt' opgaat voor jeugdhulp aan minderjarigen die te maken krijgen met een maatregel van kindbescherming. Dit is onwenselijk, aangezien gemeenten daardoor proberen om goedkopere vormen van jeugdhulp in te zetten voor de uitvoering van maatregelen van kindbescherming, zonder dat daarbij de hulpvraag van de minderjarige altijd leidend is.^[7]

Inmiddels is het tot de regering doorgedrongen dat het Nederlandse stelsel van jeugdbescherming ingewikkeld is en vele ketenpartners heeft, wat leidt tot lange doorlooptijden (gemiddeld 8,2 maanden vanaf het moment dat een wijkteam of Veilig Thuis een maatregel van kindbescherming wenst tot het moment dat een dergelijke maatregel door de kinderrechter wordt uitgesproken).^[8] Ook de positie van de Raad voor de Kinderbescherming in dit stelsel roept vragen op: is de Raad vanuit rechtsstatelijk oogpunt noodzakelijk (want een onafhankelijk orgaan) of leidt de Raad als extra schakel in de jeugdbescherming juist tot ongewenste en onnodige vertraging?

In het voorjaar van 2021 hebben de ministers van VWS en Rechtsbescherming het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming aangeboden aan de Tweede Kamer.^[9] De ministers gaven daarbij aan dat het belangrijkste knelpunt in de huidige jeugdbeschermingsketen (lokale teams, Veilig Thuis, gecertificeerde instellingen en Raad voor de Kinderbescherming) is dat veel organisaties die met gezinnen werken onvoldoende op elkaar aansluiten, elk in een achtereenvolgende fase contact met een gezin hebben en deels overlappende onderzoeken uitvoeren.^[10] Kinderen en gezinnen hebben hierdoor met verschillende beroepskrachten te maken tegen wie ze steeds opnieuw hun verhaal moeten doen en waardoor het voor hen dan vaak onduidelijk is waar ze aan toe zijn. De knelpunten hangen volgens de ministers dermate samen met de inrichting van het huidige stelsel dat dit niet opgelost kan worden zonder stevig in te zetten op nieuwe vormen van samenwerking tussen de partners in de jeugdbescherming. De ministers stelden voor om, naast een lokaal team dat om kinderen en gezinnen heen staat en hulpverleent vanuit één vast gezicht, een regionaal team in te stellen waarin de functies van de gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming worden samengebracht. Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn de beschikbaarheid van passende jeugdhulp, rechtswaarborgen en rechtsgelijkheid, tegenspraak en het hanteren van begrijpelijke, toetsbare werkwijzen.^[11] Uit de vele reacties op deze voorstellen blijkt dat hier bepaald nog geen consensus over bestaat.^[12]

Voetnoten

[1] Bruning, Van den Brink & Punselie 2020, p. 280.

[2] M.R. Bruning, in: *GS Personen- en familierecht*, afd. 3 Boek 1 BW, aant. 15.

[3] M.R. Bruning, in: *GS Personen- en familierecht*, afd. 3 Boek 1 BW, aant. 10.

[4] Zie Raad voor de Kinderbescherming juni 2021, par. 4.5.

[5] Artikel 3.2 lid 1 Jeugdwet; zie verder Bruning, Van den Brink & Punselie 2020, p. 664 en verder.

[6] Zie o.m. Rechtbank Noord-Holland 23 juni 2020, ECLI:NL:RBNHO:2020:5075, nr. C/15/303835/ JU RK 20-1161; Rechtbank Noord-Holland 25 juni 2020, ECLI:NL:RBNHO:2020:7404, C/15/303151/ JU RK 20-1016.

[7] Friele e.a. 2018; Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd juli 2021.

[8] Van Montfoort e.a. 2018.

[9] Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming 2021, bijlage bij [Kamerstukken II 2020/21, 31839, nr. 771](#).

[10] Brief van Minister voor Rechtsbescherming en Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 30 maart 2021, Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, p. 1.

[11] Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming 2021, bijlage bij [Kamerstukken II 2020/21, 31839, nr. 771](#).

[12] Zie onder andere Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming 31 augustus 2021; De Kinderombudsman 15 september 2021.

Slachtoffers (Handboeken veiligheid) 2023/27.5

27.5 Kinderbeschermingsmaatregelen

prof. mr. drs. M.R. Bruning, datum 01-10-2022

Datum	01-10-2022
Auteur	prof. mr. drs. M.R. Bruning
JCDI	JCDI:ADS686944:1
Vakgebied(en)	Omzetbelasting / Belastingplichtige en -schuldige

27.5.1 Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing

Slachtoffers (Handboeken veiligheid) 2023/27.5.1

27.5.1 Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing

prof. mr. drs. M.R. Bruning, datum 01-10-2022

Datum	01-10-2022
Auteur	prof. mr. drs. M.R. Bruning
JCDI	JCDI:ADS686739:1
Vakgebied(en)	Omzetbelasting / Belastingplichtige en -schuldige

De maatregel van kindbescherming die de rechter het meest uitspreekt is de maatregel van ondertoezichtstelling, die voor de duur van maximaal een jaar kan worden opgelegd. Sinds 2015 is de rechtsgrond van deze maatregel aangepast: een minderjarige kan onder toezicht worden van een gecertificeerde instelling gesteld als 1) hij in zijn ontwikkeling ernstig wordt bedreigd, 2) de zorg die nodig is

voor het wegnemen van de bedreiging door de minderjarige en/of zijn ouders niet of onvoldoende wordt geaccepteerd, en 3) de verwachting gerechtvaardigd is dat de ouders binnen een (naar omstandigheden) aanvaardbare termijn de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding in staat zijn te dragen (art. 1:255 lid 1 BW). Met andere woorden: de maatregel is als tijdelijke maatregel bedoeld, waarbij het kind perspectief houdt op een toekomst binnen het gezin. Een maatregel van ondertoezichtstelling kan gepaard gaan met een machtiging uithuisplaatsing, maar in de meeste gevallen is daar geen sprake van. In 2019 was er bij 27% van de minderjarigen die met een ondertoezichtstelling te maken hadden ook sprake van een uithuisplaatsing van het kind. Dat percentage is sinds 2016 (34%) gedaald.^[1] Een maatregel van ondertoezichtstelling met of zonder machtiging uithuisplaatsing kan bijvoorbeeld in de volgende situaties worden opgelegd:^[2]

B. is een peuter van 13 maanden. Ze is uit huis geplaatst, omdat haar ouders veel drank en drugs gebruiken. Ze was getuige van heftige ruzies. Ouders willen geen afspraken maken met hulpverleners.

- Q. is 5 jaar en woont bij haar moeder. Haar moeder heeft veel nare dingen meegemaakt. Q. heeft gezien dat haar moeder seksueel misbruikt en geslagen werd.
- De ouders van H. zitten in een zeer complexe scheiding. Omdat de vader van H. erg agressief is, draagt zijn moeder een *aware*-knop.

Een jeugdbeschermer van een gecertificeerde instelling wordt belast met het bieden van hulp en steun om de ontwikkelingsbedreiging van de minderjarige weg te nemen, waarbij de gezinsband tussen de minderjarige en de ouders zoveel mogelijk moet worden bevorderd (art. 1:262 BW). Een ondertoezichtstelling betekent een inbreuk op het gezag van ouders, maar in beginsel houden ouders de juridische zeggenschap over hun kind. Op onderdelen kan de jeugdbeschermer, met toestemming van de kinderrechter, het juridisch gezag beperken. Zo kan een jeugdbeschermer bijvoorbeeld via de rechter vervangende toestemming voor de medische behandeling van een minderjarige krijgen (art. 1:265h BW), kan de zorg- of omgangsregeling worden gewijzigd (art. 1:265g BW), en kan het gezag ten aanzien van de inschrijving op school, het aanvragen van een verblijfsvergunning of medische behandeling worden beperkt (art. 1:265e BW). Voor de meeste beperkingen op het ouderlijk gezag geldt dat dit slechts mogelijk is bij een uithuisplaatsing van een minderjarige. Sinds 2015 geldt er tevens een geschillenregeling: geschillen over de uitvoering van de ondertoezichtstelling kunnen - via een advocaat - aan de kinderrechter worden voorgelegd (art. 1:262b BW). De maatregel van ondertoezichtstelling kan na twaalf maanden telkens voor de duur van maximaal een jaar worden verlengd. Dat geldt ook voor de machtiging uithuisplaatsing, die telkens voor de duur van maximaal twaalf maanden kan worden afgegeven. Een machtiging uithuisplaatsing is gekoppeld aan de ondertoezichtstelling en kan dus nooit langer duren. Een eerste verzoek tot een maatregel van ondertoezichtstelling, met eventueel een machtiging uithuisplaatsing, wordt doorgaans gedaan door de Raad voor de Kinderbescherming. De verlengingsverzoeken worden doorgaans ingediend door de gecertificeerde instelling die de maatregel uitvoert.

Met een machtiging uithuisplaatsing kan een minderjarige in een pleeggezin, een gezinshuis, een residentiële instelling of een accommodatie voor gesloten jeugdhulp worden geplaatst. In de Jeugdwet is vastgelegd dat het de voorkeur heeft om kinderen die niet thuis kunnen wonen in een gezinsvervangende omgeving te plaatsen (art. 2.3 lid 6 Jw), dat wil zeggen bij een pleegouder of in een gezinshuis, tenzij dat aantoonbaar niet in het belang van de minderjarige is. Voor een kind in een pleeggezin geldt bovendien dat de plaatsing na een verblijf van minimaal een jaar slechts kan worden beëindigd na toestemming van de rechter (art. 1: 265i BW). Deze rechterlijke toets doet recht aan het gezinsleven dat in dergelijke situaties tussen pleegkind en pleegouders is ontstaan.

Als een uithuisplaatsing met een ondertoezichtstelling minimaal twee jaar duurt en de gecertificeerde instelling een verdere verlenging van de maatregel met uithuisplaatsing wenst, dan moet de Raad voor de Kinderbescherming via de toetsende taak een advies uitbrengen (art. 1: 265j lid 3 BW). Dit is bedoeld als extra waarborg om een maatregel van ondertoezichtstelling enkel toe te passen in situaties waar het toekomstperspectief van het kind bij de ouders ligt. Als dat niet langer het geval is, is de gezagsbeëindiging de geëigende maatregel.

Voetnoten

[1] Vierde voortgangsrapportage Actieprogramma Zorg voor de Jeugd mei 2020, bijlage bij [Kamerstukken II 2019/20, 31839, nr. 730](#), p. 12.

[2] De voorbeelden zijn afkomstig uit Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd juli 2021, p. 13.

Slachtoffers (Handboeken veiligheid) 2023/27.6

27.6 Gezagsbeëindiging

prof. mr. drs. M.R. Bruning, datum 01-10-2022

Datum	01-10-2022
Auteur	prof. mr. drs. M.R. Bruning
JCDI	JCDI:ADS686943:1
Vakgebied(en)	Omzetbelasting / Belastingplichtige en -schuldige

De rechtbank kan het gezag van een ouder beëindigen op basis van twee rechtsgronden. De eerste grond is de ‘spiegelbepaling’ van de rechtsgrond voor de maatregel van ondertoezichtstelling: als een minderjarige ernstig in zijn ontwikkeling wordt bedreigd en de ouder binnen een voor de persoon en de ontwikkeling van het kind aanvaardbaar te achten termijn *niet* in staat is om de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding te dragen (art. 1:266 lid 1 sub a BW). De rechtsgronden voor de maatregel van ondertoezichtstelling en gezagsbeëindiging sluiten zo naadloos op elkaar aan: is er nog wel een opvoedperspectief voor de minderjarige bij zijn ouder(s), dan is de ondertoezichtstelling passend. Is er geen opvoedperspectief meer thuis binnen een voor de minderjarige aanvaardbare termijn, dan past de gezagsbeëindiging. De wetgever heeft bij de invoering van deze rechtsgronden in 2015 aangegeven dat, mede gezien de vereisten van art. 8 Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens (EVRM) de verwachting is dat aan een gezagsbeëindiging veelal een ondertoezichtstelling voorafgaat.^[1] Wat aanvaardbaar is, is afhankelijk van de leeftijd en ontwikkeling van het kind. Voor jonge kinderen wordt vanuit de pedagogiek wel gesproken over een aanvaardbare termijn van zes maanden tot een jaar. Het is op basis van deze rechtsgrond mogelijk om direct een gezagsbeëindiging uit te spreken zonder dat eerst een maatregel van ondertoezichtstelling is opgelegd, maar dat zal alleen in uitzonderlijke situaties opgaan. De wetgever geeft hierbij het voorbeeld van een situatie waarin ouders al jarenlang aan harddrugs zijn verslaafd en er weinig of geen aanwijzingen tot verbetering zijn.^[2]

De tweede rechtsgrond voor gezagsbeëindiging is ‘misbruik van gezag’: als een ouder zijn gezag misbruikt, kan de rechtbank het gezag van een ouder beëindigen. De wetgever heeft als voorbeeld van misbruik van gezag het plegen van een misdrijf gericht tegen het kind genoemd. Bij zedemisdrijven of kindermishandeling door ouders zal daar dan ook sprake van zijn. ^[3] Hieronder wordt een voorbeeld gegeven van een gezagsbeëindiging op grond van misbruik van gezag:

Een pasgeboren baby wordt opgenomen in het ziekenhuis met ernstig en levensbedreigend letsel als zij zes weken oud is. Zij is als slachtoffer ernstig mishandeld, is getraumatiseerd en heeft zowel lichamelijke als psychische schade opgelopen. Niemand weet wat er precies gebeurd is. De uitkomst van de strafzaak die tegen beide ouders loopt, is nog ongewis. Los van de vraag wie het kind mishandeld heeft, staat volgens de rechter vast dat het kind als slachtoffer in een levensbedreigende situatie is gebracht door toegebracht ernstig en zwaar letsel. De ouders hebben hiermee hun ouderlijke verantwoordelijkheid en plicht volgens de rechter ernstig verzaakt en hebben op grove wijze misbruik gemaakt van hun gezag. De gezagsbeëindiging wordt uitgesproken.

Een gezagsbeëindiging is voor onbepaalde tijd en loopt in beginsel door tot een kind meerjarig is. Na een

gezagsbeëindiging wordt de voogdij over het kind doorgaans neergelegd bij de gecertificeerde instelling. Ook natuurlijke personen, zoals pleegouders, kunnen de voogdij uitoefenen als de rechtbank daartoe beslist. In de wet bestaat voor de ouder wel de mogelijkheid om te verzoeken om in het gezag te worden hersteld (art. 1:277 en 278 BW). Dit verzoek zal worden toegewezen als herstel in het gezag in het belang van de minderjarige is, en als de ouder in staat is om de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding van de minderjarige duurzaam te dragen.

Voetnoten

[1] *Kamerstukken II* 2008/09, 32015, nr. 3, p. 35 en p. 34 (MvT).

[2] *Kamerstukken II* 2008/09, 32015, nr. 3, p. 11-12 en 35 (MvT). Zie ook Bruning, van den Brink & Punselie 2020, p. 413.

[3] Het voorbeeld is afkomstig uit: Hof Den Haag 4 november 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:2084, nr. 200.279.098/01. Zie ook o.a. Rechtbank Rotterdam 17 maart 2020, ECLI:NL:RBROT:2020:3495 nr. C/10/578243 / JE RK 19-2251; Rechtbank Noord-Nederland 10 maart 2020, nr. C/18/195153 / FA RK 19-2836, ECLI:NL:RBNNE:2020:1099; en Hof Den Haag 4 november 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:2084, nr. 200.279.098/01.

Slachtoffers (Handboeken veiligheid) 2023/27.7

27.7 Spoedmaatregelen

prof. mr. drs. M.R. Bruning, datum 01-10-2022

Datum	01-10-2022
Auteur	prof. mr. drs. M.R. Bruning
JCDI	JCDI:ADS686738:1
Vakgebied(en)	Omzetbelasting / Belastingplichtige en -schuldige

In crisis- en spoedsituaties is het ook mogelijk om zonder voorafgaand verhoor een spoedmaatregel van kindbescherming op te leggen. Dit kan nog dezelfde dag gebeuren; de Raad voor de Kinderbescherming kan op elk moment van de dag een kinderrechtter benaderen, die via een spoedverzoek zonder het horen van ouders en minderjarigen kan overgaan tot een spoedmaatregel. De voorlopige ondertoezichtstelling, die in de praktijk altijd gepaard gaat met een spoedhuisplaatsing, kan voor de duur van maximaal drie maanden worden opgelegd (art. 1:257 BW); binnen twee weken na het opleggen van de spoedmaatregel moeten belanghebbenden bij de rechter worden gehoord (art. 800 lid 3 jo 809 lid 3 Rv). Een voorlopige ondertoezichtstelling kan worden uitgesproken als er een ernstig vermoeden bestaat dat de rechtsgrond voor de ondertoezichtstelling is vervuld. Een voorlopige ondertoezichtstelling met spoedhuisplaatsing kan bijvoorbeeld in de volgende situatie worden uitgesproken:^[1]

Moeder heeft hardnekkige verslavingsproblematiek. Tijdens de zwangerschap heeft moeder de eerste periode middelen gebruikt en vervolgens is zij met een rechterlijke machtiging opgenomen in een verslavingskliniek. Het lukte haar daar om clean te blijven maar zij verdroeg geen aanwijzingen van hulpverleners en is daarom overgeplaatst. De moeder heeft drie andere kinderen die niet bij haar opgroeien. Zij heeft eerdere kansen gekregen om te laten zien dat zij haar verslaving structureel onder controle heeft en kan houden, maar is herhaaldelijk teruggevallen in haar drugsgebruik. De betrokken hulpverleners hebben grote zorgen over de opvoedmogelijkheden van moeder. Op de dag van de geboorte van haar vierde kind, dat slachtoffer is van kindermishandeling vanwege de verslaving van moeder en al als ongeboren vrucht gezondheidsschade heeft

opgelopen, is ten behoeve van de bescherming van de baby een voorlopige ondertoezichtstelling en een spoedmachtiging aan de rechter verzocht en dit is toegewezen. De baby kon daarmee direct bij moeder worden weggehaald en in een pleeggezin worden geplaatst.

Er bestaat ook een spoedmaatregel waarbij het gezag tijdelijk wordt beëindigd via een schorsing van het gezag van ouders, voor de duur van maximaal drie maanden en waarna de voorlopige voogdij bij een gecertificeerde instelling wordt gelegd. De schorsing van het ouderlijk gezag kan worden uitgesproken als er bij de rechter een ernstig vermoeden bestaat dat de grond voor gezagsbeëindiging is vervuld (art. 1:268 lid 1 sub a BW) of als een medische behandeling noodzakelijk is om ernstig gevaar voor de gezondheid van de minderjarige af te wenden en een ouder toestemming daarvoor weigert (art. 1:268 lid 1 sub b BW). Voor deze spoedmaatregel, die gepaard gaat met een spoedhuisplaatsing, geldt eveneens dat deze nog dezelfde dag kan worden uitgesproken en dat de belanghebbenden binnen twee weken bij de rechter moeten worden gehoord.

Voetnoten

[1] Hof Arnhem-Leeuwarden 12 april 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:3647 nr. 200.230.773/01.

Slachtoffers (Handboeken veiligheid) 2023/27.8

27.8 Zorgen over het jeugdhulpstelsel

prof. mr. drs. M.R. Bruning, datum 01-10-2022

Datum	01-10-2022
Auteur	prof. mr. drs. M.R. Bruning
JCDI	JCDI:ADS687012:1
Vakgebied(en)	Omzetbelasting / Belastingplichtige en -schuldige

Hierboven is het stelsel van jeugdhulp in vrijwillig en gedwongen kader voor minderjarige slachtoffers van kindermishandeling geschetst. Daarbij is het gezien de grote zorgen over het huidige jeugdhulpstelsel sinds de inwerkingtreding van de Jeugdwet en de wet herziening kinderschermingsmaatregelen per 1 januari 2015 noodzakelijk om hier kort nader op in te gaan.

Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor alle vormen van jeugdhulp. De implementatie van de Jeugdwet heeft bij veel gemeenten tot uitvoeringsproblemen en grote financiële tekorten geleid. In de afgelopen jaren is door het Rijk jaarlijks extra geld ter beschikking gesteld, maar uit onderzoek is gebleken dat gemeenten structureel meer geld nodig hebben voor de uitvoering van de Jeugdwet en het bieden van voldoende passende jeugdhulp aan kinderen en gezinnen.^[1] De aanbesteding van jeugdhulp en jeugdbescherming via gemeenten en vastgestelde tarieven daarbij zet enorme druk op het jeugdbeschermingsstelsel.^[2] Daarnaast bestaan grote zorgen over de kwaliteit van jeugdhulp voor kinderen die met een maatregel van kinderscherming te maken krijgen. Sinds november 2019 hebben de Inspecties voor Gezondheidszorg en Jeugd en Justitie en Veiligheid hier al driemaal de noodklok over geluid.^[3] Zij omschrijven de jeugdbescherming in hun rapport uit 2019 als de 'intensive care van de samenleving' omdat het kinderen betreft die het kwetsbaarst zijn en dringend hulp nodig hebben. De inspecties vinden het onaanvaardbaar dat goede zorg al jaren niet tijdig kan worden geleverd en dat professionals onder zeer grote druk staan. Er is namelijk een ernstig tekort aan specialistische hulp, en het ontbreekt aan voldoende deskundig personeel om deze intensive care te bemensen. Verder is sprake van ernstige wachtlijstproblematiek in de hele jeugdbeschermingsketen, wat tot fundamentele tekortkomingen leidt.^[4] Uit de tweede voortgangsrapportage blijkt volgens de inspecties dat er in 2020 bijna 2.000 minderjarigen niet tijdig

[5]

een vaste jeugdbeschermer hebben gekregen. Niet alle gecertificeerde instellingen kunnen garanderen dat elke minderjarige na het uitspreken van een maatregel tijdig een jeugdbeschermer heeft. Daarbij wordt aangegeven dat de situatie van de gecertificeerde instellingen in de loop van 2021 verder is verslechterd. Gecertificeerde instelling Briedis - actief in de provincie Zeeland - is failliet gegaan, Zeeuwse gemeenten hebben het contract met gecertificeerde instelling Intervence beëindigd en in Noord-Brabant hebben gecertificeerde instelling Jeugdbescherming Brabant en de William Schrikker Stichting een tijdelijke opnamestop ingesteld.^[6] Ongeveer 5.000 minderjarigen die vallen onder de maatregel die in 2020 is gestart, hebben niet tijdig passende hulp gekregen.^[7] Ook kinderrechtshouders maken zich grote zorgen over de uitvoeringsproblemen van maatregelen van kindbescherming en het jeugdbeschermingsstelsel, zo is te lezen in recente jurisprudentie.^[8]

Uit dit alles blijkt dat de hulp die kinderen als slachtoffers van kindermishandeling op vrijwillige basis of in gedwongen kader nodig hebben, lang niet altijd (direct) kan worden geboden. Juist voor deze kwetsbare groep in onze samenleving betekent het ontbreken of te lang moeten wachten op passende hulp dat het risico op verdere trauma's wordt vergroot. Het valt dan ook te hopen dat er snel verbeteringen in gang worden gezet om deze zorgelijke situatie het hoofd te bieden.

Voetnoten

[1] Zie Commissie van Wijzen 2021.

[2] Zie ook onder meer het kort geding dat twaalf jeugdhulpaanbieders tegen de tien gemeenten in de regio Den Haag startten; volgens hen waren de tarieven te laag en niet kostendekkend. De rechter besliste dat de tarieven moesten worden aangepast; zie Rb. Den Haag 22 oktober 2019, ECLI:NL:RBDHA:2019:11096.

[3] Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid november 2019a; Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid oktober 2020; Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid juli 2021.

[4] Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid november 2019b.

[5] Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid juli 2021, p. 15.

[6] Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid juli 2021, p. 5.

[7] Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid juli 2021, p. 21.

[8] Bruning 2020. Zie onder andere Hof 's-Hertogenbosch 13 februari 2020, nr. 200.269.259/01, ECLI:NL:GHSHE:2020:489; Rb. Rotterdam 15 mei 2019, nr. C/10/568919 / JE RK 19-642, ECLI:NL:RBROT:2019:4666; Rb. Zeeland-West-Brabant 4 juni 2019, C/02/358139/JE RK 19-787, ECLI:NL:RBZWB:2019:2823; Rb. Zeeland-West-Brabant 19 augustus 2019, nr. C/02/361250 / JE RK 19-1436Rb, ECLI:NL:RBZWB:2019:4580; Zeeland-West-Brabant 17 augustus 2020, nr. C/02/375439 / JE RK 20-1581, ECLI:NL:RBZWB:2020:5191.

Slachtoffers (Handboeken veiligheid) 2023/27.9

27.9 Besluit

prof. mr. drs. M.R. Bruning, datum 01-10-2022

Datum	01-10-2022
Auteur	prof. mr. drs. M.R. Bruning

In deze bijdrage is ingegaan op de bescherming van minderjarige slachtoffers van geweld binnen het gezin, en de routes en mogelijkheden waarmee hulp voor deze slachtoffers op gang kan worden gebracht. Doorgaans vindt deze hulp plaats in vrijwillig kader via de wijkteams. Als ouders echter niet bereid zijn om de benodigde hulp voor hun kind te aanvaarden, kan hulp ook in gedwongen kader worden opgelegd via de toepassing van een maatregel van kindbescherming. Met het huidige stelsel en de wettelijke mogelijkheden om hulp op te leggen ter bescherming van kinderen die slachtoffer van geweld binnen het gezin zijn is het op papier en in beleid goed geregeld.

In Nederland bestaat in de uitvoeringspraktijk echter een ingewikkeld jeugdhulp- en jeugdbeschermingsstelsel en daarbij zijn de zorgen over de jeugdzorg anno 2021 groot. Er is een tekort aan passend jeugdhulpaanbod, een tekort aan jeugdbeschermers, gecertificeerde instellingen staan op omvallen en kwetsbare kinderen worden onvoldoende beschermd, aldus de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.^[1] De laatste jaren zijn er steeds incidenteel extra gelden naar de gemeenten gegaan voor jeugdhulp, maar duidelijk is dat er behalve extra geld ook een herbezinning op het stelsel nodig is. Daarbij moet Nederland op grond van relevante mensen- en kinderrechtenstandaarden - zoals het IVRK - garanderen dat kinderen voldoende kunnen worden beschermd tegen alle vormen van geweld, en dat zij, waar nodig, passende ondersteuning en behandeling krijgen. Hiervoor is het noodzakelijk dat de Rijksoverheid de eindverantwoordelijkheid houdt om deze groep kinderen voldoende hulp en behandeling te bieden en daartoe ook daadkrachtig optreedt als gemeenten dat niet (kunnen) doen. Er zijn in dit opzicht nog veel belangrijke stappen te zetten. Ondertussen valt te hopen dat slachtoffers van kindermishandeling ook in de huidige uitvoeringspraktijk voldoende passende hulp krijgen en niet te lang moeten wachten op die hulp.

Literatuur

Bakker, R., *Jeugdhulp 2020*, Den Haag: CBS 30 april 2021.

Bruning, M.R., *Zorg om de jeugdzorg: Kinderrechters aan zet?*, *Ars Aequi* 2020, 0450, p. 450-453.

Bruning, M.R., Y.N. van den Brink & E.C.C. Punselie, *Jeugdrecht en jeugdhulp*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2020.

CBS, *Beleidsinformatie Veilig Thuis: 1e halfjaar van 2019*, Den Haag: CBS 2019.

CBS Statline, *Huiselijk geweld: Aard geweld, aanvullende informatie, Veilig Thuis-regio*, laatst gewijzigd op 30 april 2021.

CBS Statline, *Jeugdhulptrajecten in natura: Verwijzer, regio (gemeenten)*, laatst gewijzigd op 30 april 2021.

Commissie van Wijzen, *Jeugdzorg: Een onderwerp van aanhoudende zorg*, Den Haag:

Commissie van Wijzen 18 mei 2021, bijlage bij [Kamerstukken II 2020/21, 31839, nr. 779](#).

Durrant, J.E., The global movement to end all corporal punishment of children, in: G. Lenzer (ed.), *Ending violence against children: Making human rights real*, New York: Routledge 2017, p. 64-85.

Elferink, W.M.B., *Wegwijs in de Jeugdwet*, Amsterdam: Berghauser Pont Publishing 2020.

Friele, R.D., M.R. Bruning, I.L.W. Bastiaanssen, R. de Boer, A.J.E.H. Bucx, J.F. de Groot, T. Pehlivan, L. Rutjes, F. Sondejker, T.A. van Yperen & R. Hageraats, *Eerste evaluatie Jeugdwet: Na de transitie nu de transformatie*, Den Haag: ZonMw 2018.

Gemeentelijke kinderombudsman, *Is er nog een plekje vrij?*, Rotterdam: Gemeentelijke kinderombudsman 26

februari 2018.

- Gerling, M., Honderden zedenzaken blijven liggen bij politie Midden-Nederland vanwege tekort aan personeel, *AD* 19 augustus 2021.
- Haaren, P. van, W. Jongebreur & I. Kalisvaart, *Ontdubbelen: Een analyse van de onderzoeken van Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming*, Utrecht: Significant Public 31 maart 2021.
- Haenen, M., In dit land kun je weggkomen met misbruik van kinderen, *NRC Handelsblad* 27 augustus 2021.
- Hilderink, A., I. Niessen, A. de Nooijer, C. van Schoubroeck, D. Schoonenberg, G. Lustermans, C. van Helond, L. Groen, V. Hemmelder, T. van den Broek & R. Jansen, *Een onderzoek naar financiële tekorten in de jeugdzorg: Stelsel in groei*, Utrecht: Andersson Elffers Felix december 2020.
- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid, *Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd, landelijk rapport 2021 vervolgtoezicht*, Utrecht: IGJ & IJenV juli 2021.
- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid, *Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd: Toezicht bij de jeugdbescherming en jeugdreclassering*, Utrecht: IGJ & IJenV november 2019a.
- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid, *Voortgangsrapportage kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd*, Utrecht: IGJ & IJenV oktober 2020.
- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid, *Signalement Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd: Jeugdbeschermingsketen in gevaar*, Utrecht: IGJ & IJenV november 2019b.
- Kinderombudsman, de, *Mijn belang voorop: Ontwikkelingen in de jeugdzorg in 2016*, Den Haag: De Kinderombudsman 8 november 2016.
- Kinderombudsman, de, *Nederland - Rapportage aan het VN-Kinderrechtencomité*, Den Haag: De Kinderombudsman 30 april 2021.
- Kinderombudsman, de, *Position paper betreffende de evaluatie van de Jeugdwet*, Den Haag: De Kinderombudsman 19 april 2018.
- Kinderombudsman, de, *Reactie op toekomstscenario kind- en gezinsbescherming*, Den Haag: De Kinderombudsman 15 september 2021.
- Montfoort, A.J. van, A. Verhagen, J.E. Sondrop & L.D.R. Torregrosa, *Samenwerking en doorlooptijden in de jeugdbeschermingsketen*, Woerden: Van Montfoort 2 februari 2018.
- Montfoort, A.J. van, R.T. van Vianen, R. de Boer, B.J. de Jong & P. van Amersfoort, *De inzet van het strafrecht bij kindermishandeling*, Den Haag: WODC 2010.
- Office of the Special Representative of the Secretary-General on Violence against Children, *Hidden scars: How violence harms the mental health of children*, New York 2020.
- Raad voor de Kinderbescherming, *Het Kwaliteitskader van de Raad voor de Kinderbescherming 2021*, Raad voor de Kinderbescherming juni 2021.
- Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming, *Jeugdbescherming in de toekomst: Vier aanbevelingen voor het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming*, Den Haag: RSJ 31 augustus 2021.
- Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming & Raad voor Volksgezondheid en Samenleving, *Intensieve vrijwillige hulp: Heldere grenzen aan drang in de jeugdzorg*, Den Haag: RSJ & RVS november 2019.
- Verkroost, D.S., Jeugdhulpverlening 'met zachte drang': Duidelijkheid vereist, *Tijdschrift voor Jeugdrecht* 2019, 1(1), p. 17-24.

Verkroost, D.S., Vrijwillig, niet vrijblijvend: Informed consent bij de inzet van 'drang' of 'intensieve vrijwillige hulp' in het jeugdhulpverleningsstelsel, *Tijdschrift voor Gezondheidsrecht* 2021, (45)4, p. 350-356.

Verkroost, D.S. & M.R. Bruning, De jeugdbeschermingstafel: Niet over, maar met de minderjarige. Betrokkenheid van minderjarigen bij besluitvorming aan de jeugdbeschermingstafel; nu en in de toekomst, in: M.R. Bruning, K.F.M. Klep & E.C.C. Punselie (red.), *De invloed van 30 jaar Kinderrechtenverdrag in Nederland: Perspectieven voor de rechtspraak (Recht en Praktijk nr. PFR7)*, Deventer: Wolters Kluwer 2020, p. 63-79.

Voetnoten

[1] Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid november 2019a; Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid oktober 2020; Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid juli 2021.